

**KONSERWATORSKI PROGRAM REMONTU
ELEWACJI BUDYNKU RATUSZA
W SZYDŁOWCU**

ZAŁOŻENIA OGÓLNE, BADANIA I WNIOSKI KONSERWATORSKIE DOTYCZĄCE RESTAURACJI ELEWACJI RATUSZA W SZYDŁOWCU

1. PRZEDMIOT PRAC.

Odnowa zabytkowego obiektu w zakresie:

- remont i wykonanie kolorystyki elewacji budynku
- osuszenie murów przyziemia
- adaptacja balkonu wieży Ratusza na galerię widokową

2. DANE OGÓLNE O OBIEKCIE.

Miejscowość:	Szydłowiec
Lokalizacja:	Rynek Wielki 1, dz. nr ewid. 4298/1
Właściciel:	Gmina Szydłowiec
Nazwa obiektu:	Ratusz – Urząd Miasta i Gminy w Szydłowcu
Czas powstania:	1602 – 1629 r.
Technika wykonania:	Obiekt posadowiony na fundamentach z kamienia szydłowieckiego – piaskowca. Mury nośne wykonane z piaskowca szydłowieckiego na zaprawie wapiennej, budynek otynkowany.

3. HISTORIA OBIEKTU.

Ratusz wzniesiony został w latach 1602 – 1629 r. Od samego początku stanowił siedzibę władz miejskich i należy do najlepiej zachowanych zabytków późnorennesansowych w Polsce. Przy projektowaniu i pracach budowlanych zatrudnieni byli Włosi - Kasper Fodyga, a później jego brat Albert. W roku 1626 ukończono budowę bryły ratusza, budowa wieży jak i ostatnie prace przy budowie obiektu dobiegły końca w 1629 r. Ratusz otynkowano na biało a w attyce wymalowano Mękę Pańską metodą *sgraffito*. Budynek kilkakrotnie dewastowany (w 1809 r. - przez Austriaków, oraz w trakcie I wojny światowej) oraz przebudowywano – w 1809 r., 1918 r. oraz w 1945 r., kiedy przywrócono mu pierwotną formę.

4. STAN ZACHOWANIA OBIEKTU.

W wyniku przeprowadzonych badań oraz szczegółowych oględzin stwierdza się:

- występowanie zawilgocenia ścian przyziemia w stopniu średnim i wysokim, lokalnie daje się zaobserwować rozwój alg, wysolenia powierzchniowe, korozję elementów ceglanych (ściany wewnętrzne) oraz korozję ługującą i pęczniejącą zaprawy w spoinach murów;

- stan ścian zewnętrznych budynku wskazuje na występowanie transportu kapilarnego wilgoci w strukturze murów; widoczne przebarwienia powłok i wypraw tynkarskich do wysokości powyżej 2.5 m p.p.t.; stopień zawilgocenia i degradacji murów budynku zwiększa opaska wokół budynku wykonana z otoczków zatopionych w szczelnej betonowej wylewce blokująca swobodne odpływanie oraz odparowanie wód opadowych;

- występowanie na elewacjach zewnętrznych śladów korozji wypraw tynkarskich wywołanych przez sole budowlane, dodatkowo wielokrotne malowanie elewacji farbami emulsyjnymi tworzącymi szczelną powłokę nie pozwalającą na odparowanie wody z muru przyczyniło się do dezintegracji strukturalnej tynków na znacznych powierzchniach;

- dodatkową przyczyną zniszczeń na elewacjach jest zły stan obróbek blacharskich, szczególnie wieżyczek narożnych

- elementy okładzin kamiennych przy schodach od strony wschodniej pokryte algami;

- lokalnie stwierdzono występowanie rys (spękań) na ścianach ratusza;

5. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE.

Głównym celem planowanych prac konserwatorskich jest przywrócenie elewacjom budynku ratusza dobrego stanu technicznego oraz walorów estetycznych, które utraciły na skutek procesu destrukcji.

Przed przystąpieniem do wykonywania prac przy elewacji należy przeprowadzić kompleksowo remontowe i izolacyjne w poziomie piwnic, parteru oraz przyziemia budynku polegające na:

- wykonaniu izolacji pionowych i poziomych – budynek ratusza nie posiada skutecznych izolacji tak pionowych jak i poziomych, w związku z czym występuje intensywny transport kapilarny wilgoci w strukturze murów;

- wykonaniu wzmocnienia ścian w miejscu występowania spękań murów;

- wykonaniu remontu elewacji – elewacje budynku z uwagi na wysokie zawilgocenie

oraz destrukcję ścian winny być poddane kompletnej renowacji przy wykorzystaniu systemu tyków renowacyjnych.

Prace remontowe winny być prowadzone w oparciu o projekt budowlany, w uzgodnieniu i pod nadzorem służb konserwatorskich.

6. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.

Plan ogólny prac konserwatorskich:

- sporządzenie inwestorskiego kosztorysu działań konserwatorskich i budowlanych wraz z przedmiarem robót uwzględniającym poniższy zakres i technologię działań konserwatorskich;
- uzyskanie wszystkich stosownych zezwoleń na przeprowadzenie działań konserwatorskich;
- sporządzenie szczegółowego harmonogramu działań konserwatorskich i budowlanych;
- wykonanie wstępnej dokumentacji konserwatorskiej fotograficznej i opisowej;
- prowadzenie systematycznego dokumentowania prac konserwatorskich i budowlanych;
- techniczne przygotowanie obiektu na czas realizacji prac konserwatorskich i budowlanych;
- zorganizowanie zaplecza technicznego i placu budowy;
- staranne i szczelne zabezpieczenie wszystkich otworów okiennych w budynku;
- po zakończeniu działań uprzątnięcie terenu związanego z przeprowadzeniem prac konserwatorskich i budowlanych;
- sporządzenie powykonawczej dokumentacji konserwatorskiej i budowlanej;

Technologia prac konserwatorskich renowacji elewacji budynku:

1) Prace zabezpieczające:

- skucie tynków zewnętrznych od poziomu terenu do poziomu 3.5 m p.p.t.,
- oczyszczenie spoin na głębokość do 2 cm,
- odsłonięcie ścian zewnętrznych do górnego poziomu ławy fundamentowej

- oczyszczenie powierzchni ściany (a także spoin na głębokość do 2 cm),
- uzupełnienie spoin przy użyciu tynku renowacyjnego gruboziarnistego Bayosan SG 68,
- wykonanie przepony – przeciwwilgociowej izolacji pionowej,
- zastosowanie tynku renowacyjnego uszczelniającego Bayosan SP 63 na obrzutce BAUMIT Sanova Worsprizer,
- zabezpieczenie ścian folią kubelkową.

2) Remont elewacji:

- dokładne zinventoryzowanie fotograficzne elewacji w szczególności zachowanych detali,
- demontaż ruchomych elementów wystroju celem wykonania szablonów ewentualnie form w skali 1:1,
- zabezpieczenie drewnianymi daszkami na czas remontu zachowanych kamiennych elementów,
- skucie zawilgoconych i głuchych tynków,
- w przypadku stwierdzenia pęknięć murów ścian zewnętrznych należy wykonać wzmocnienie ścian kotwami HELIFIX
- wykonanie obrzutki na ok. 50 % powierzchni ścian z podkładu renowacyjnego SV 61
- wykonanie wyprawy z tynku renowacyjnego gruboziarnistego 64 G
- wykonanie warstwy nawierzchniowej z tynku renowacyjnego drobnoziarnistego Selfpor SP 64 P (zaleca się by powyżej tynków renowacyjnych zastosować nowe tynki wykonane z materiałów wapiennych RK 39)
- pokrycie całości powierzchni tynkowanych szpachlami kontaktowymi MC 55 W o fakturze tradycyjnego tynku, na powierzchnie gładkie (pilastry, płyciny) zastosowanie kalkinu – drobnoziarnistego tynku wapiennego RK 70 N
- oczyszczenie zachowanych elementów sztukatorskich, następnie wzmocnienie i zabezpieczenie preparatem Baunit impregnat
- wykonanie (odtworzenie) elementów prostych jak gzymsy, opaski za pomocą szablonu w skali 1:1, wykonanie na ścianie rdzenia - z materiału podkładowego Bayosan FG 88- zaprawa sztukatorska gruboziarnista, wykończenie zaprawą drobnoziarnistą Bayosan FF 89
- pokrycie elementów w dobrym stanie technicznym za pomocą szablonu materiałem jednowarstwowym SM 86 na zasadzie reprofilacji

- dwukrotne malowanie elewacji silikatową farbą NanoporColor:
 - warstwa podkładowa – farba z dodatkiem 20% wody
 - warstwa wierzchnia – farba nierozcieńczona (pełne krycie)
- umycie elementów kamiennych przy użyciu przegrzanej pary pod odpowiednio regulowanym ciśnieniem
- doczyszczanie chemiczne powierzchni kamiennych przy użyciu preparatów na bazie kwasu fluorowodorowego
- ponowne umycie elementów kamiennych przy użyciu przegrzanej pary wodnej pod odpowiednim ciśnieniem
- wykonanie uzupełnień obróbek blacharskich
- oczyszczenie stolarki okiennej i drzwiowej ze starych powłok malarskich, następnie malowanie w kolorze zbliżonym do istniejącego

ZALECENIA KONSERWATORSKIE DLA WYKONAWCY

- 1. Przebieg prac konserwatorskich i budowlanych musi być zrealizowany zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową, przy zastosowaniu technologii i materiałów zaakceptowanych przez inwestora, nadzór autorski, nadzór konserwatorski oraz nadzór budowlany.**
- 2. Technologiczne zabiegi konserwatorskie i budowlane muszą być przeprowadzone w odpowiednich warunkach atmosferycznych określonych w kartach technicznych każdego produktu oraz opisach technologii.**
- 3. Najbardziej stosowny okres, w obszarze klimatu środkowo - europejskiego, nadający się do wykonywania tego typu prac to czas od kwietnia do listopada.**

L.p	Imię i Nazwisko	Branża	Nr uprawnień	Podpis
1	mgr inż. arch. Zbigniew Doktor	architektura, konstrukcja/ konserwacja zabytków	227/KL/72	